יז: ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קטן

שלא ישהו קרבנותיהן. אע"ג דתגלחת דנזיר לא מעכבא מקום רגיל הוא לגלח דמצוה הוא לגלח ולשלוח שערו תמת הדוד: **בשחל** שמיני בשבת. כגון שמע שמועה בשבת דקבורתו לא היה בשבת וכירושלמי מוקי לה כשגררתו מיה ומתייאשו לבקש דמוען לו משעה שנתייאשו:

ותנא דידן סבר לה כרבנן. ואין להקשות מ"מ יגלח ע"ש כמו מל שבעה שלו בערב שבת ערב הרגל דשרו רבנן לגלח ואע"ג דלית להו מקצת היום כגולו באכילות דהתם נשלם האכילות קודם יו"ט אע"ג דמגלח קודם שנשלם דהא לית להו מקצת היום ככולו באכילות והכא מיהא לית להו משום כבוד יו"ט דלשבתן (יומא דף י:) בזב וזבה דהוא מקצת היום ככולו אבל כשיש עדיין ימי אכילות לא אבל תימה (ג) דהיכי אסרינן מהאי דלא מצי מתניתין האכל והכהן מותרים לגלח משום דלית ליה פנאי והא מיבעיא לעיל (דף יד.) נאבדה לו אבידה ולא פשיט מדלא תני לה ״ דאיכא למימר תנא ושייר כמו כן הני תני ושייר ויש לומר כיון דאשכחא פלוגתא דאבא שאול ורבנן באבל אית לן למימר דתנא דממני' ובריתא נהכי פליגי וכיון דנאבל פליגי בהכן נמי פליגי:

זאת אומרת אבל אסור בתכבוסת.

ופ"ת פשיטא דהא אפי' שאר מלאכות אסור וי"ל משום דקתני לקמן (דף כח.) אלו דברים שאבל אסור בהן ולא קתני תכבוסת מי נמי תכבוסת (חייב) קאמר:

ה"ג **ושמואל** אמר הלכה כר' יוסי בזו ובזו

דאמר שמואל הלכה כדברי המיקל באבל. ופ"ת בעירובין (דף מו. ושם) דאמר שמואל הלכה כדברי המיקל בעירוב ואמר נמי הלכה כרבי יוחנן בן נורי ומקשה התם תרתי למה לי (ג) כו' וי"ל אינטריך הכא לאפוקי מדעולא ופ"ת וכיון דאית ליה לשמואל רבי יהודה ור' יוסי הלכה כרבי יוסי כדאמרינן פרק מי שהוציאוהו (שם:) למה ליה למימר הכא הלכה כרבי יוסי וי"ל לאפוקי מדעולא ואעולא לא קשיא מידי מהתם דהיכא דאתמר אתמר כדאמר התם:

ואיקמייעא

בימי אבלן והתניא אסורים אמר רב חסדא אמר רב שילא כי תניא הכא מותרין בשתכפוהו אבליו אי בשתכפוהו אבליו מאי איריא כל אלו שאמרו אפי' כולי עלמא נמי דתניא [10]תכפוהו אבליו זה אחר זה הכביד שערו מיקל בתער [11]ומכבס כסותו במים הא אתמר עלה אמר רב חסדא [12]בתער ולא במספרים [13]במים ולא בנתר ולא באהל אמר רב חסדא זאת אומרת [14]אבל אסור בתכבוסת ת"ר [15]כשם שאמרו אסור לגלח במועד כך אסור ליטול צפורנים במועד דברי ר' יהודה [16]ורבי יוסי מתיר וכשם שאמרו אבל אסור לגלח בימי אבלו כך אסור ליטול צפורנים בימי אבלו דברי רבי יהודה ורבי יוסי מתיר אמר עולא הלכה כרבי יהודה באבל והלכה כרבי יוסי במועד שמואל אמר הלכה

ואחתיה בי קברי וקרי ביה אלפא שפורי בארבעין יומין אזיל עביד הכי פקע כדא ומית אלמא מאי שפורי שנפרעין ממנו מאי תברא אמר רב יצחק בריה דרב יהודה תברי בתי רמי דתניא [6]אמר רבן שמעון בן גמליאל כל מקום שנתנו חכמים עיניהם או מיתה או עוני: והנזיר והמצורע מטומאתו לטהרתו: בעא מיניה רבי ירמיה מרבי זירא בשלא היה להם פנאי או דלמא אף בשהיה להם פנאי אמר ליה תנינא [7]כל אלו שאמרו מותרין לגלח במועד בשלא היה להם פנאי אבל היה להם פנאי אסורים [8]נזיר ומצורע אע"פ שהיה להם פנאי מותרין בגילוח קרבנותיהן תנא הכהן והאבל מותרין בגילוח האי אבל היכי דמי אילימא שחל שמיני שלו בערב הרגל [9]איבעי ליה לגלוחי בערב הרגל אלא שחל שמיני שלו להיות בשבת ערב הרגל [10]איבעי ליה לגלוחי ערב שבת דאמר רב חסדא אמר רבינא בר שילא [11]הלכה כאבא שאול ומודים חכמים לאבא שאול בשחל שמיני שלו להיות בשבת ערב הרגל שמותר לגלח בערב שבת לא צריכא [12]שחל שביעי שלו להיות בשבת ערב הרגל תנא ברא סבר לה כאבא שאול דאמר [13]מקצת היום ככולו ויום שביעי עולה לו לכאן ולכאן וכיון דשבת הוי אנום הוא תנא דידן סבר לה כרבנן דאמרי לא אמרינן מקצת היום ככולו ואכתי לא שלים אבילות דשבעה האי כהן היכי דמי אילימא דשלים משמרתו ערב הרגל איבעי ליה לגלוחי ערב הרגל לא צריכא [14]דשלים משמרתו ברגל תנא דידן סבר כיון [15]דתנן [16]בשלשה פרקים בשנה היו כל המשמרות שוות באימורי הרגלים ובחילוק לחם הפנים כמאן דלא שלים משמרתו ברגל דמי ותנא ברא סבר אע"ג דשייך בהנך משמרות משמרתיה מיהא שלימא ליה תנו רבנן [17]כל אלו שאמרו מותרין לגלח במועד מותרין לגלח

[18]**ואתמיה בכדא.** תקע בתוך הכד ולא ישמעו: **כי קברי.** דלא שכיחי תמן אינשי: **וקרי ביה.** כלומר תקע ביה אלפין שיפורי: **מאי תברי.** למה תוקעין תקיעה ושבריס: **תברי בתי רמי.** כלומר שמתא משבר בתים גבוהים: **כשלא היה להן פנאי.** דלוקח נקט שעלו מעומאתם ברגל לפיכך מגלחין שלא היה להן פנאי לגלח דעדיין לא עלו מטומאתן: **או דלמא אע"פ שהיה להם פנאי.** ולא גילחו קודם המועד מותרים לגלח במועד: **שלא ישהו קרבנותיהן.** בתגלחתן עד לאחר הרגל דנזיר ומצורע אין מביאין קרבנותיהן עד לאחר גילוח כדכתיב בהו קרבי הלכך לא קנסינן להו בדלא עבדי מקמי רגל דזימנין דלא עביד קמי רגל (לא) ומיאסרי להו במועד נמצא שמעכבין הקרבנות ואינן קריבין ביום השמיני בזמנן לפיכך אמרו מגלח במועד דמוטב לקרב זמן הקרבה ולא לאחר: **איבעי ליה לגלוחי ערב הרגל.** דתנן מתניתין (לקמן דף יט.) הקובר מתו שמונה ימים קודם הרגל בטלו ממנו גזרת ל' יום ומותר בגילוח הואיל וכבר התחיל יום אחד מן השלשים וזה הואיל ולא גילח ערב הרגל לא יגלח ברגל: **בשבת ערב הרגל.** והוי אנום דלא מצי לגלח בשמיני ערב הרגל להכי מגלח ברגל: **איבעי ליה לגלוחי ערב שבת.** שהוא שביעי: **הלכה כאבא שאול.** דאפילו לא קבר אלא שבעה ימים קודם הרגל בטלה ממנו גזרת שלשים: **ומודים חכמים לאבא שאול.** אע"ג דכעו שמונה: **בשחל שמיני להיות בשבת ערב הרגל.** דהוי אנום: **שמותר לגלח בערב שבת.** שהוא שביעי: **האי תנא דברייתא.** דתני אבל מגלח במועד: **סבר כאבא שאול.** דיום שביעי עולה לכאן ולכאן לשבעה ולשלשים וכיון דבכר התחילו שלשים איבעי ליה לגלוחי קודם הרגל אלא דשבת הוי ואנום הוא להכי מגלח במועד: **ותנא דידן.** דתני אלו מגלחין ברגל ולא אבל: **סבר כרבנן דאמרי לא אמרינן מקצת היום ככולו.** אלא שבעה שלימין בעינן ואכתי לא שלים אבילות דשבעה קודם הרגל ולא הוי אנום דאפילו לא הוי שבת לא מצי לגלח להכי אינו מגלח במועד: **דשלים משמרתו ערב הרגל.** דבעולם לא שלמה משמרה אלא בשבת: **איבעי ליה לגלוחי ערב הרגל.** כלומר בערב שבת שהוא ערב הרגל דהא אמרינן (לעיל דף יד.) אנשי משמר אסורין בגילוח ובמתי מותרין מפני כבוד השבת: **דשלים משמרה ברגל.** כגון דהוי יום תמיני יום ראשון של רגל דלא מצי לגלח דהוי י"ט ושלים משמרתו בשבת שהוא יום שליני לרגל: **תנא דידן.** דאמר אינו מגלח במועד: **סבר כיון דתנן בשלשה פרקים.** בשלשה רגלים כל המשמרות שוות אבל אבל משמרתו דמי ועדיין יש לו חלק באימורי רגלים ולא שלים משמרתו בכל הרגל להכי אינו מגלח ברגל כדתנן אנשי משמר אסורין לגלח: **ותנא ברא.** דאמר מותרין לגלח: **אע"ג דשייך בהנך משמרות.** [19](שלים) עיקר משמרתו דידיה להכי מותר בגילוח: **הא דאמר עלה.** הא דאמר תכפוהו אבליו מיקל בתער ולא במספרים וקאמר בריתא דכל הני שמותרין לגלח במועד מותרין לגלח בימי אבלו כשתכפוהו אבליו ומגלח במספרים: **זאת אומרת.** מדאמר תכפוהו אבליו מכבס כסותו מכלל דשאר אבל אסור בתכבוסת:

הלכה

כל אלו שאמרו מותרים לגלח במועד בשלא היה להן פנאי, אבל היה להן פנאי לגלח ולא גילחו, אסורין. והנזיר והמצורע אע"פ שהיה להן פנאי לגלח ולא גילחו מותרין, שלא ישהו קרבנותיהן. תנא האבל והכהן מותרין לגלח במועד. אוקימנא, באבל שחל שביעי שלו להיות בשבת ערב הרגל. תנא ברא סבר לה כאבא שאול דאמר מקצת היום ככולו, ויום שביעי עולה לו לכאן ולכאן. וכיון דשבת הואי אנום הוא לפיכך מגלח במועד. ותנא דידן סבר לה כרבנן כו'. כהן נמי, כגון דשלים ליה משמרתו ברגל כו'. ופשוטה היא. ת"ר חכפוהו אבליו זה אחר זה, מי' קודם שישלים ימי אבל זה מת לו מת אחר וכן עוד בתוך ימי אבל זה מת לו מת אחר, הכביד שערו, מיקל בתער, ומכבס כסותו במים. ואמר רב חסדא, נוטל שערו בתער, ולא במספריים. מכבס במים לבדם, ולא בנתר ולא בחול. זאת אומרת אבל אסור בתכבוסת. ת"ר כשם שאסור לגלח במועד, כך אסור ליטול צפרנים, ור' יוסי מתיר ליטול צפרנים במועד ובאבל. ואסיקנא כשמואל דאמר הלכתא כדברי המיקל באבל. דאמר שמואל

עין משפט נר מצוה

עז א מיי' פ"ז מהלכות יו"ט הלכה יט סמג לאוין עה טוש"ע א"ח סי' תקלא סעיף ד:

עח ב מיי' שם:

עט ג ד ה מיי' פ"ו מהלכות אבל הלי' ז טוש"ע י"ד סימן שלט סעיף ג (טוש"ע א"ח סי' תקמה סעיף ח):

פ ו ז מיי' שם ופ"ז מהלכות יו"ט הלכה יח טוש"ע א"ח סימן תקלא סעיף ז (טוש"ע י"ד סימן שלט סעיף ג):

פא ח מיי' פ"ז מהלכות יו"ט הלכה יט וס"פ מהלכות ביאת מקדש הלכה יג:

פב ט מיי' פ"ד מהל' כלי המקדש הלכה ד ה:

פג י כ מיי' פ"ז מהל' אבל הלי' יג טוש"ע י"ד סימן שלא סעיף ג:

פד ל מיי' שם טוש"ע י"ד סימן שפט סעיף ח:

פה מ מיי' שם טוש"ע י"ד סי' שלא סעי' ג:

פו נ מיי' שם טוש"ע י"ד סימן שפט סעיף ח:

פז ס מיי' פ"ז מהלכות יו"ט הלכה כ טוש"ע א"ח סי' תקלב סעיף ח:

רבינו חננאל

דבני מערבא מימנו אנגדא דצורבא מרבנן, ולא מימנו אשמתתיה, אלא מכסין אותו. מאי שמתא. רב אמר שם מיתה, כלומר מיתה כה. ושמואל אמר שם תהא, כלומר שם היתר, כדכתיב ובאה אל בית הגנב וגו'. אמר אבוה דשמואל ומהניא כי טחיה בתנורא, כלומר אינה יוצאה משם לעולם. ופליגא דריש לקיש דאמר, כשם שנכנסת ברמ"ח איברים כדכתיב והיית חרם, חרם בגימטריא רמ"ח הוי, כך יצאה ברמ"ח איברים שנאמר כרוגז רחם תזכור. רחם בגימטריא רמ"ח הוי. אמר רב יוסף שדי שמתא אגנובתא דבלבתא, והיא דידה עבדה. ההוא כלבא דהוה אכיל מסאני דרבנן ולא הוו ידעי, שמתא מאן דעבד הא מילתא. איתליה נורא בגנובתיה ואכלתיה. ההוא אלמא דהוה מצער ההוא צורבא מרבנן כו'. והאידנא נמי מאן דבעי הכי כרב יוסף רשאי. מאי שימורא, אמר רבא שנפרעין ממנו. מאי תברי, תברי בתי. תניא אמר רבן שמעון בן גמליאל כל מקום שנתנו חכמים עיניהם בו, או מיתה או עוני. ירושלמי ר' יהושע בן לוי זמין ליה לחד בר נש ג' זימני ולא אשגח ביה. אמר אילולי דלא חרמית בר נש מן יומא הוינא מחרים ליה, שעל כ"ד דברים מנדין, על כבוד הרב, וזה אחד מהן, שנא' וכל אשר לא יבא לשלשת הימים, וכתיב ביה יבדל מקהל הגולה. אמר ר' יצחק אית סני מינהון מבדרן בתתני' בתעניות שלח לו שמעון בן שטח צריך אתה נידוי, שאילו [6]לא נגזרה גזרה בשני אליהו כו'. בראש השנה שלח לו רבן גמליאל כל המעכב את הרבים מעשות מצוה [7]צריך נידוי. בשחיים אילמלי תודוס אתה גזרנן עליך נידוי. תנן את מי נידו את אלעזר בן הגד שפיקפק בטהרת ידים. הדא אמרה המפקפק אפי' בדבר מדברי סופרים צריך נידוי. בעדיות דכמה השקה. מהו דכמה, דכוותה. מי' גרים שכמותה השקה. כלומר גינה שמעיה ואבטליון ונידודו ומת בנדויו ופקלו [בית דין] את ארונו. הדא אמרה המבזה זקן אפילו לאחר מיתה צריך נידוי אמר ר' יוסי נמנו וגמרו לכשיחזור מקרבין אותו. אמתא חות לחר ספר מחי יגוקא יותר מן צרכיה, אמרה יהא ההוא גברא מותרים. שאלו לר' אחא ראמר צריך למיחש על גרמיה, הדא אמרה העושה דבר שלא בשורה צריך נידוי. ר' יעקב בר אביי בשם רב ששת, נמנו כאושא שלא לנדות זקן, כר' אבהו דאמר זקן שאירע בו דבר אין מורידין אותו מגדולתו, אלא אומרים לו הכבד ושב בביתך. וזקן ששכח תלמודו מחמת אונסו, נוהגין בו [כ](קדושת דארץ, ששימש

מסורת הש"ס

[6] מגיגה ה: מדרש ז: ע"ש סוטה מו:. [7] לקמן יט:. [8] (לעיל עז: פסחים ד. וש"נ). [9] סוכה נה:. [10] (לעיל יד. תוספתא פ"ב). [11] תענית יג.. [12] לעיל טו.. [13] (תוספתא פ"ב). [14] (שיך לע"ל). [15] רש"ל. [16] (נזיר מו.). [17] גי' רש"ל מיס. [18] (ע"ש דפו' רייב"ל).

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה שלא יפוח כו' דלא עביד קמי רגל ואי אסרינן לה אמועד: (ב) תוס' ד"ה ותנא כו' אבל מימה דהיכי פשיטא ליה דלתנא דידן לא שרינן ממאי דלא מני כמתני' כו' נתבדה לו מבדה ולא פשיטא ליה דאינו מגלח מדלא מני לה: (ג) ר"ה ומאמאל כו' ומקבה התם תרתי למה לי ה"נ קשיא תרתי למה לי וי"ל דאיצטריך הכא:

גליון הש"ם

תוס' ד"ה ותנא דידן וכו' **דאיבא למימר תנא** ושייר. עיין שבת דף עה ע"ב תוספות ד"ה תבר אחת וכמתיות רפ"ג תוספות ד"ה ועל הכיתים:

מוסף רש"י

כל מקום שנתנו חכמים עיניהם. לאדם שידע, או מת או נופל בסעות (נדה ט) ;. בשלשה פרקים בשנה. בשלשה רגלים (סוכה נה:). באימורי הרגלים. נעורות של עולות ושחוט ושוק של שלמי תודה הבאות מחמת הרגל (שם). ובחילוק לחם הפנים. אם מרעה שבת ברגל שבשבת מסלקין אותו ומסדרין לחם אחר תחתיו הבשבת שעברנו (סוכה שם). מיקל בתער. דשקיל מורתא מגייסי, וכתבר, דרך שיעי (תענית יג.). בנתר. קרקע הוא או אבן שקורין קרי"ש בלע"ז (שם).

רבינו חננאל (המשך)

הלוחות. ר' חייא בשם ר' יוחנן זקן שנידה לעצמו אפילו בהלכה אין נידוי נידוי. בימי ר' ירמיה אתת עקא על טבריא, שלח בעי מגרתא דבסמא גבי ר' יעקב בר' אבון, שלח ליה עדיין לא (שלח) [שבן] ר' ירמיה מרעתו, ובקש לנדותו. ואמר ליה ר' חייא בר יצחק עטושיא שמעתי שאין מנדין זקן אלא אם [כן] עשה כירבעם בן נבט וחבריו, שהעמידו עגלים. אמר ליה מי שאמר דבמה השקוה ונידוהו, כירבעם בן נבט עשה. ונדון אילין לאילין, וחששו אילין לאילין, וצריכין למשהריא אילין מן אילין. פיסקא דנייר [ז]המצורע מטמאתו לטהרתו. אוקימנא כדתניא

---

[6] בירושלמי איתא שלא נגזרה גזרה כשם שנגזרה בימי אליהו יכו'. [7] במשנה שלפניו איתא זה לקן בירושלמי משמע דנריש קן.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com